

Haarlem en omgeving

Haarlem en omgeving

'Ringvaart is topstuk van ingetogen pronk'

Herman Vuijsje en Marian van de Veen hebben de Ringdijk bedwongen.

FOTO UNITED PHOTOS TOUSSAINT KLUITERS

Bart Boele
b.boele@hollandmediacombinatie.nl

Haarlemmermeer * „Op een mid-dag liep ik langs de Ringvaart en ik realiseerde me op eens: dit is een ringvaart. Dat realiseert een Amsterdamer zich helemaal niet, die ziet gewoon water. Terwijl de Ringvaart een doorgaand water is met een eigen cultuur. Overal bootjes, kleinschalige dorpjes en buurten op een paar kilometer van Hoofddorp en Schiphol.” Zo schetst Herman Vuijsje in een notendop het idee dat leidde tot het boek 'Het Ringvaartgevoel, een ontdekkingsreis rond de Haarlemmermeer'. Een idee dat overigens al elf jaar oud is. Toen schreef Vuijsje het boek 'Schuifgroen' vol verhalen over wandelingen langs de randen van Amsterdam. Het idee sluimerde ergens in het achterhoofd tot het tevoorschijn kwam tijdens een gesprek met iemand die het aan de Ringbiënnale van Haarlemmermeer wist te koppelen. In opdracht van Podium voor architectuur Haarlemmermeer en Schiphol ging Vuijsje op pad met zijn vaste fotografe Marian van de Veen-Van Rijk: lopend de 64 kilometers verkennen die de Ringvaart lang is. Mensen aanspreken, verhalen optekenen, de omgeving beschrijven. Zoals de Cruquiusdijk in Cruquius. „We schuilen in het portiek van een non-descript be-

drijfsgebouw, maar niet te lang. Even voorbij deze lelijkste plek van de Ringvaart wacht ons immers de mooiste, het formidabele museum-gemaal De Cruquius.” Die dag regende het, maar de andere jundagen van de zesdaagse wandeling deze zomer was het prachtig weer. „We zagen in Nieuwe Brug drie opvallende mensen planten verpoten. Dan word ik nieuwsgierig en ga die mensen aanspreken”, vertelt Van de Veen. „Het gaat dan om het moment. Als we een dag of een uur eerder langs waren gelopen, hadden we elkaar niet ontmoet.” Vrijwel overal waren het prettige ontmoetingen. Slechts één persoon stelde het niet op prijs en eiste dat de foto's die Van der Veen al had gemaakt werden gewist.

Achterom

Vuijsje: „Als je iemand aanspreekt en een praatje begint over het verleden hebben we vaak gehoord: daar weet mijn vader meer van. Op een keer zei een zoon 'mijn vader woont daar, ga maar achterom'. Dus wij stappen zo binnen bij die man en hij keek niet op of op. Het was heel gewoon dat wij daar waren.” Het valt Vuijsje op dat ze langs de Ringdijk zoveel familieverbanden tegen kwamen. Ouders die bij kinderen in de buurt wonen, burens die voor elkaar zorgen, mensen die naar elkaar omkijken. „Tien kilometer van Amsterdam en je loopt in de participatiesamenleving. Die is hier gewoon nog,

zonder dat er een ambtenaar en een keukentafelgesprek aan te pas komt.” In Rijsenhout gingen ze op zoek naar het huis van Jaan Dekker, waar in de oorlog tientallen onderduikers zaten. „We vonden het, maar er was niemand thuis. De deur stond wel open. Toen hebben we iemand aangesproken die we tegenkwamen en die heeft een ontmoeting met de huidige bewoners geregeld. Het bleek de buurman te zijn, ze hadden elkaar nog nooit gesproken.” Vuijsje is heel blij dat de massale westflank-plannen niet zijn doorgeslagen. „De plannen van nu zijn veel bescheidener, die passen beter bij het karakter van Haarlemmermeer. Met open landschappen hou je het gevoel dat je in het oude

cultuurlandschap loopt. Al lopend viel het ons op hoe open het zuidelijk deel van Haarlemmermeer nog is, net als het noordwestelijke deel. Dat is opvallend genoeg aan de aanvliegeroutes van Schiphol te danken.” De schrijver en de fotografe hebben tientallen mensen ontmoet op hun 64 kilometer lange wandeltocht. Het leverde mooie gesprekken, gastvrije onthalen en veel kennis over de Ringdijkcultuur op. Achter elke foto van Van de Veen - helaas vaak klein afgedrukt in het boek - zit een uniek verhaal. De teksten van Vuijsje zijn goed onderbouwd, hij moet zich maanden hebben verdiept in de geschiedenis van Haarlemmermeer voordat hij na de wandeling aan het schrijven sloeg.

Wit

Een paar dingen vallen Herman Vuijsje op aan de Ringdijk. „Het is een witte dijk. We zijn geen allochtonen tegengekomen, eigenlijk alleen maar blonde Hollanders. Een Surinaamse meneer, een Chinese mevrouw en een paar buitenlanders, maar voor de rest vooral families die er al generaties wonen. Die cultuur en economie horen kennelijk bij de dijk. De mensen groeten er elkaar. Dat de mensen elkaar niet meer groeten, hoor je alleen aan de Amsterdamse kant van Haarlemmermeer.”

Het mooiste stukje Ringdijk, volgens Vuijsje.

FOTO MARIAN VAN DE VEEN

Spiegel

De Ringvaart is een soort spiegel van Haarlemmermeer, vindt Vuijsje. De dijk laat je alle gezichten van de polder zien, van dorps aandoend tot de dynamiek van Schiphol.

Uit het Ringvaartgevoel:

„Eén ding kunnen wij na onze wandeling in ieder geval volmondig beamen: vrijheid staat hoog genoteerd in de Haarlemmermeer. En zeker aan de randen daarvan. Water en wijd land geven een gevoel van ongebondenheid en nodigen uit tot eigengereidheid. De dijk was altijd een favoriete vestigingsplek voor vrijbuiters en randfiguren. Ook nu troffen we nogal wat mensen die kalmpjes hun eigen gang gaan, of nog liever onder aan de dijk. Guido, onze nieuwe vriend uit Aalsmeer, wees er al op: 'Die lapjes grond achter de dijk, daar kun je doen wat je wilt zonder dat iemand 't ziet. Bijvoorbeeld je schuurtje verbouwen, zes Polen erin, niks aan de hand?'

Uit het Ringvaartgevoel:

„Na een week praten, aanklappen en naar binnen loeren kunnen we niet anders zeggen: het leven is goed aan de dijk. Er zijn maar twee pretverstoorders: fietsterroristen en racende auto's. Al in de jaren tachtig klaagden bewoners steen en been over de verkeersoverlast en verschillende dorpsverenigingen zijn voortgekomen uit het protest daartegen. Maar da's ook alles. Voor het overige zijn de mensen blij met hun woonomgeving.”